

Remissvar – Grovt upphovsrättsbrott och grovt varumärkesbrott (SOU 2018:6)

Stiftelsen för Internetinfrastruktur ("Internetstiftelsen") är en oberoende allmännyttig organisation som verkar för positiv utveckling av internet i Sverige. Vi ansvarar för internets svenska toppdomän .se, med registrering av domännamn samt administration och teknisk drift av det nationella domännamnsregistret. Sedan september 2013 sköter Internetstiftelsen också drift och administration för toppdomänen .nu.

Internetstiftelsens vision är att alla i Sverige vill, vågar och kan använda internet.

Internetstiftelsen har fått möjlighet att lämna remissvar och lämnar följande synpunkter. Remissvaret är begränsat till förslagen avseende förverkande och beslag av domännamn.

Hantering av domännamn som har förverkats

Utredningen konstaterar att den förverkade egendomen, i detta fall domännamnet, tillfaller staten, vilket följer direkt av lag och att det är tydligt vem som blir ny innehavare av nyttjanderätten. Den nya innehavaren, staten, träder då in som ny avtalspart. Innebörden blir följaktligen att staten i förekommande fall ska följa Internetstiftelsens registreringsvillkor, samt att det blir staten som får avgöra hur länge domännamnet ska behållas i statens ägo och därmed inte vara tillgängligt för andra att registrera. Utredningen anger att spärra förverkade domännamn för viss tid eller för alltid skulle vara alltför ingripande.

Internetstiftelsen delar utredningens uppfattning. Det kan inte förutsättas att förverkade domännamn, som använts som hjälpmedel vid ett brott, även i framtiden, av annan innehavare, skulle användas på samma sätt.

Möjlighet att ta domännamn som ska förverkas i beslag

Utredningen kommer fram till att beslag av domännamn ska vara möjligt avseende upphovsrättsbrott och varumärkesbrott. Internetstiftelsen kan konstatera att utredningen varit begränsad till upphovsrättsintrång och varumärkesintrång, och instämmer i det särskilda yttrandet av Daniel Westman som anger att denna principiellt viktiga fråga bör bli föremål för en bredare översyn.

Internetstiftelsen understryker behovet av proportionalitet, och att denna bedömning ska göras med beaktande av att yttrandefriheten och informationsfriheten utgör grundlagsskyddade intressen. Såsom utredningen skriver kan ett beslag av ett domännamn framstå som mer långtgående än andra åtgärder som kan vidtas för att

komma till rätta med ett upphovsrättsbrott. Beslaget utgör inte endast ett ingripande mot ett misstänkt upphovsrättsbrott utan kan även få betydelse för den framtida möjligheten att sprida information med hjälp av domännamnet.

Ett domännamn, till exempel *iis.se* är en adress på internet och kan användas till en webbplats, till exempel *www.iis.se*, men även till e-post, såsom *namn@iis.se*. Ett domännamn kan vara en huvuddomän som även har underdomäner, vilket betyder underliggande grenar till det aktuella domännamnet, till exempel *digitalalektioner.iis.se*. Ett ingripande såsom beslag, mot en huvuddomän till exempel *iis.se*, innebär alltså att all möjlighet att kommunicera via det domännamnet och alla underdomäner begränsas, inklusive användningen av e-post.

Beslag av ett domännamn kan, såsom utredningen påpekar, inte sällan väcka frågor om informationstillgänglighet som det kan vara motiverat att underställa rätten. Då det kan förekomma frågor av komplex natur, där olika grundlags-skyddade rättigheter ställs mot varandra, är det Internetstiftelsens uppfattning att dessa avvägningar lämpligast bör göras av rätten.

Internetstiftelsen vill också betona att om ingripanden mot kommunikation med hjälp av ett domännamn ska ske, bör särskilda begränsningar uppställas. Det bör övervägas om det i lagstiftningen ska krävas att försök att stoppa det pågående brottet med mer proportionerliga åtgärder har misslyckats, och först då kan det bli aktuellt med beslag eller förverkande av domännamn.

Internetstiftelsen instämmer härutöver i vad Daniel Westman skriver i sitt särskilda yttrande.

Något om verkställighet av beslag av domännamn

Utredningen skriver att genom att ta rätten till ett domännamn i beslag vill man försvåra för domännamnsinnehavaren att nå ut till internetanvändare med sin webbplats på vilken brott begås. Det gäller alltså att vidta åtgärder som medför att innehavaren inte längre kan peka ut den eller de servrar som domännamnet ska hänvisa till. Utredningen skriver vidare att i praktiken kan ett beslag verkställas genom att hänvisningarna i namnservrarna ändras så att domännamnet inte längre pekar till den server som innehavaren av namnet angett, utan till den som åklagaren eller polisen har bestämt, alternativt att domännamnet inte pekar till någon server alls.

Internetstiftelsen vill betona, såsom angetts ovan, att tas namnsverpekning bort eller ändras, innebär det att även andra tjänster, till exempel e-post, inte fungerar och kontakten med eventuella underdomäner försvinner.

Utredningen skriver även att genom att ta bort hänvisningarna till namnservrar, fryses möjligheten att utnyttja domännamnet och innehavaren har inte längre kontroll över

domännamnet. Internetstiften vill framhålla att detta inte stämmer fullt ut. Rätten till ett domännamn enligt gällande registreringsvillkor innefattar även rätten att till exempel överlåta domännamnet eller avregistrera det. Utredningens förslag, att ta bort hänvisningarna till namnservrarna, innebär följaktligen inte att dessa andra rättigheter som följer av registreringsvillkoren, begränsas. Vidare förhindras i dagsläget inte heller att innehavaren kan lägga till nya namnservrar efter att Internetstiftelsen tagit bort eller pekat om dem.

Internetstiftelsen vill även uppmärksamma det som skrivs i författningskommentaren på sidan 100. Där anges att den som beslag sker från inte får överlåta egendomen eller i strid mot ändamålet med beslaget förfoga över den på annat sätt (27 kap. 10 § andra stycket rättegångsbalken). Enligt 17 kap. 13 § brottsbalken ska den som olovligen förfogar över egendom som är föremål för beslag dömas för överträdelse av myndighets bud. Även den som medverkar till ett sådant brott ska dömas till ansvar (23 kap. 4 § brottsbalken).

Hur förhåller sig ovan angivna till utredningens tidigare uttalande om verkställighet av beslag av domännamn?

Såsom Internetstiftelsen påpekat ovan omfattar nyttjanderätten till ett domännamn enligt gällande registreringsvillkor även rätten att till exempel överlåta och avregistrera ett domännamn. Detta förhindras inte genom att namnsverpekningen tas bort eller ändras.

Att förhindra överlåtelse eller avregistrering innebär ytterligare ingrepp i domännamnsinnehavarens förfoganderätt, och kräver dessutom ytterligare åtgärder av domännamnsadministratören, vilket måste beaktas i den proportionalitetsbedömning som ska göras.

Det är Internetstiftelsens bedömning att det finns tveksamheter och praktiska svårigheter i utredningens förslag gällande beslag av domännamn som måste hanteras. Med anledning av detta anser Internetstiftelsen anser att frågan om verkställighet av beslag av domännamn behöver utredas och förtydligas ytterligare. Internetstiftelsen medverkar gärna i en fortsatt utredning.

Stockholm den 4 juni 2018

Danny Aerts
Vd, Stiftelsen för Internetinfrastruktur